

אם מידע היהודים הוא לא תוכל לך

Vriendelijke Uitnoodiging

tot bijwoning van

TWEE LEZINGEN

op

Woensdag 28 September a.s. (1932)

DES AVONDS TE 8 UUR

in de

„Van Weezenbeek Feestzaal”

WEZENBEEKSTRAAT, ANTWERPEN

1e Spreker: PH. TROSTIANETZKY

(in 't jiddisch)

Onderwerp: דאס קול פון שופר - אויפרוף צו תשובה

2e Spreker: J. ROTTENBERG

(in 't jiddisch)

Onderwerp: די אידענפראגע אינ'ם ליכט פון אמת'ן אידענטיהים

TOEGANG VRIJ

בואכם לשלום!

פראגען ערלויבט נאך די רעפערטען

Bovenaan de uitnodiging staat in het Hebreeuws:

“im mizèrà hàjehoediem hoe lò toegal lò”

“Indien deze man van het zaad der Joden is, zo zult u tegen hem niets vermogen”. Ester 6:13)

In de Elimbode van januari 1933, 31e jaargang, nummer 121, wordt het hiernavolgende verslag gegeven van deze bijeenkomst.

Onze Elimzending te Antwerpen

Uit de geschiedenis is ons bekend, dat de Joden reeds vroeg in België zich vestigden en er tot groot aanzien kwamen, totdat in 1369 een wrede vervolging hen uitroeide. De aanleiding daartoe bestond in de bewering, dat de Joden een zekeren Jan van Leuven hadden overgehaald om enige hosties te stelen en alzo Christus opnieuw te kruisigen. Toen zij deze in handen kregen, bespotten zij ze, verontreinigden ze en doorsneden ze. En zie, een stroom van bloed vloeide uit de doorstoken ouwels. De vreselijke daad werd ontdekt en' alle Joden uit Brussel en andere plaatsen werden gevangen genomen, hun bezittingen verbeurd verklaard en zij zelf kort daarop levend verbrand. De overige Joden, die in het land woonden, werden voor altijd verbannen.

Toen België onder Oostenrijks bewind kwam, begonnen de Joden zich daar opnieuw te vestigen, in toenemende mate na de Franse revolutie en vooral toen België met Holland een verenigd koninkrijk vormde. Het tegenwoordige België, onafhankelijk en neutraal, waarborgt volkomen gewetensvrijheid en officieel is er ook geen staatsgodsdienst, ofschoon het een Rooms land is met een vrij belangrijk aantal protestanten en Joden.

In Antwerpen woont de overgrote meerderheid dier laatsten. Het is moeilijk vast te stellen, hoeveel er daar wonen. Sommigen menen 40000, anderen veel meer. Maar behalve de vaste Joodse bevolking, is er ook nog een vlottende uit alle landen, waardoor de stad zeer bijzonder beschouwd mag worden als een der meest belangrijke centra voor evangelisatie, en een wijd arbeidsveld met

vele mogelijkheden tot verspreiding van het zaad van het Woord.

Evenwel dient bij de overweging om aldaar een zendingsstation te vestigen terdege in aanmerking genomen, dat de Joden Oost-Europese Joden of van Oost-Europese afkomst zijn en zeer bijzondere eisen stellen aan de zendeling, eisen waaraan alleen de bekeerde Oost-Europese Israëliet ten volle kan voldoen. Als daar twee dergelijke zendingen geplaatst konden worden, zou dit van onberekenbaar gewicht zijn. Zelfs de protestanten daar gevoelen de behoefte aan zulke arbeiders, ook ten behoeve van hun eigen geestelijk leven en spraken dit ook uit in den wens, dat God spoedig voor dit belangrijk deel van zijn wijngaard dezulken zenden mocht.

In Gent wonen ook enige honderden Joodse studenten, waaronder velen uit Palestina, terwijl er ook aan de Brusselse en Luikse universiteiten studeren. „Alleen“, zoo zegt een Joods blad (De Vrijdagavond, 7 Aug. 1931), „is het toch zoo jammer, dat bijna allen zoo hopeloos ongodsdienstig of anti-godsdienstig zijn“.

De grote uitbreiding van het Jodendom in België dankt het aan de stroom van emigranten uit het Oosten van Europa, als gevolg van de pogroms in Rusland en van de laatste wereldoorlog. Op hun zwerftocht naar Amerika, zijn velen daar blijven hangen, waar ze levensmogelijkheden meenden te kunnen vinden. Letterlijk bij duizenden is dit in Antwerpen het geval geweest en het is aan dien geweldigen toevloed te danken, dat het Oosters Jodendom met al den aanleve van dien zich daar als in een ander vaderland heeft gevestigd. Het was ons, toen we de Antwerpse Jodenbuurt bezochten als werden we opnieuw verplaatst in de steden en dorpen van Oost-Europa met hun taal, zeden en gewoonten, ja zelfs met hun pers, die de Joodse en Hebreeuwse dagbladen en periodieken van het gindse land overnamen en in de etalages van alle Joodse boekwinkels ten toon stellen.

Er zijn thans drie verschillende hoofdgemeenten: de algemene, onder leiding van Dr. Wiener, de *Machasikei Hadas* onder leiding van opperrabbijn Rottenberg en die der Turkse Joden. Bovendien zijn er nog een legio zogenaamde *Chassidim-stieblech*, vertegenwoordigers van schier alle wonder-rabbi's van Oost-Europa. Zelfs bevinden zich er twee of drie wonder-rabbi's in Antwerpen zelf. Het Chassidisme kan over het algemeen op West-Europese bodem niet tieren, maar België is Rooms en als zodanig is de overeenkomst tussen beide niet gering.

Reeds lang woog dit belangrijk Joods centrum op het geweten van Elim⁵. Bijzonder van het ogenblik af, dat Zendeling Trostianetzky aldaar vanwege de

Mildmay-Mission benoemd werd en voor deze benoeming met het oog op de belangen van Elim had bedankt. Thans bleek het ogenblik voor Elim gekomen om zelf op te treden, en het bestuur besloot aldaar met het werk een aanvang te maken, of liever de arbeid voort te zetten, dien indertijd Zendeling Zalman jaren geleden reeds was begonnen.

Zo werd door bemiddeling van de Engelse zendeling, Mr. Boyd, die tot hertoe als zodanig vanwege de Mildmay-Mission onder de Joden had gewerkt, een zaal gehuurd in het hart van de Jodenbuurt, en een zendingsavond belegd. Merkwaardigerwijze kon deze broeder ons juist nog in dit alles dienen, want de daaropvolgende week liep zijn diensttijd in Antwerpen ten einde en vertrok hij naar Engeland. Hij haalde ons aan de morgen van de bepaalde datum van de trein en bracht ons in het Amerikaanse zendingshuis, waar we verscheidene Engelse zendingen met verlof of gereed voor vertrek naar hun arbeidsterrein ontmoetten. Er ontspon zich dadelijk een interessant gesprek over onze respectieve arbeid: die van hun onder de heidenen, die van ons onder Israël. En treffend was het, hoe zij allen overtuigd waren, dat de heidenzending op Israël wachtte om tot haar eigenlijke ontplooiing te komen.

Mr. Boyd had een plattegrond voor ons ontworpen van de eigenlijke Jodenbuurten, waar we onze tweeduizend uitnodigingen voor de samenkomst van dien avond kwijt konden. Mr. Boyd en zijn vrouw namen een ander gedeelte der stad voor hun rekening, waar zij de strooibiljetten zouden verspreiden. Wij hadden deze in Rotterdam moeten laten drukken, omdat ze in het Hebreeuws en Jiddisch gesteld waren, en wij geen Joodse drukker in Antwerpen zouden vinden, die dit voor zijn rekening zou willen nemen.

Voordat wij er op uittrokken, begaven we ons in ons slaapvertrek en bogen samen onze knieën voor Hem, die gezegd heeft: „Bidt en u zal gegeven worden; zoekt en gij zult vinden, klopt en u zal opengedaan worden.” „De wegen Sions treuren, hare poorten zijn woest, hare priesters zuchten, hare jonkvrouwen zijn bedroefd, en zij zelve is in bitterheid.” (Klaagl. 1:4). Heil, de Jodenzending die deze wegen in moet, dat hij een God heeft, voor Wien hij de deur van zijn hart openen en de ganse inhoud daarvan blootleggen mag! Aan de biddende wordt geopenbaard, wat hij te doen en wat hij te verwachten heeft. Hij mag troost vinden op de treurende wegen, en in de branding der vijandschap zich op een liefelijke hoogte gesteld zien, waar hij over de woedende golven heen een blik krijgt op de vreugde des heils en de vrede, die wacht.

Onze uitnodigingen droegen aan het hoofd in 't Hebreeuws de tekst uit Esther 6 : 13: „Indien deze man van het zaad der Joden is, zoo zult gij tegen hem niet vermogen“, en als onze onderwerpen, waarover wij dien avond in het Jiddisch zouden spreken: „Het bazuingeschal een oproep tot boete“ en „Het Jodenvraagstuk in het licht van het ware Jodendom.“ Het eerste onderwerp was gekozen met het oog op het te vieren Joods nieuwjaar.

Toen we eenmaal in de ons aangewezen wijken gekomen waren, hadden we de Joden niet ver te zoeken. We zagen ze al in de verte aankomen, meestal in kleine groepen, luid pratende en gesticulerende, de ons uit onze jeugd zoo welbekende figuren: met hun lange baarden van gitzwart tot sneeuw wit. Sommigen nog met fonkelende blik, maar de meeste met doffe, droeve ogen. En in hun gehele verschijning buitengewoon onrustig en zenuwachtig.

Naar alle kanten reikten we onze uitnodigingen uit en het antwoord liet niet op zich wachten.

„Ha, ha, missionairen (zendelingen),“ riep er een, „ik ken jullie. Ik ben in Amerika geweest; jullie zoeken ons, Joden, afvallig te maken.“ En toornig frommelde hij het biljet ineen en wierp het weg.

„Wat“, riep een ander, „u komt over het Joodse vraagstuk spreken? Waar is dat voor nodig? Daarvoor hebben we hier onze rabbijnen. En over *Rosj Hasjanah?* (Joods nieuwjaar). Wel, als ik de Sjoelchan-Aroech (de leer der Joodse wetten en gebruiken) inzie, dan weet ik de betekenis van dat feest.“

„Het weten helpt niet“, was ons antwoord. „Het gaat er om Gods wil te doen.“

„En wat wil God dat we doen?“

„Dat we ons bekeren en in het Evangelie van Christus geloven.“

„Hebben de Christenen zich dan al bekeerd?“

„Het gaat niet om anderen. Het gaat om uzelf.“

„Wat zult u vanavond dan vertellen?“

Wij zeiden, dat hij maar moest komen en luisteren. Hij bleef doorpraten en het bleek, dat hij zichzelf voor rechtvaardig hield. Wel niet volmaakt, natuurlijk niet, maar daar had hij dan ook de Jom-Hakippoer, de Grote Verzoendag, voor. „Op dien dag“, vervolgde hij, „gaan we naar de synagoge, bidden en vasten van zonsondergang tot zonsondergang, en God ontfermt zich dan over ons.“

„En de vergeving van uw zonden, hoe kan die gegeven worden zonder het bloed van het onschuldig offer?“ Daar had hij geen antwoord op en we grepen deze stilte aan om hem en de omstanders te spreken van Christus, de Messias, en hen te wijzen op diens offerande aan het kruis van Golgotha.

Maar we konden slechts kort zijn, we moesten verder. En we vroegen ons zelf af, hoe te verklaren dat zonderlinge feit, dat we reeds bekend bleken, voordat we nog een woord gesproken hadden. Doch we hadden geen tijd om ons ook daarin te verdiepen. Drommen van Joden omgaven ons telkens weer en velen, die op sensatie belust waren, trachtten oploopjes te bewerken en zo-doende ons in moeilijkheden te brengen. We bleven dus niet lang stilstaan, maar spoedden ons voort.

Niet ver van een synagoge zagen we een wonderrabbijn, begeleid door een anderen Jood, aankomen. Hij droeg een zwart zijden kaftan, door een gordel vastgehouden en een muts, met bont omzoomd. De Chassidische Joden vereren hem als een tsaddiek, d.i. een rechtvaardige. Zij geloven, dat hun „rebbe" rechtstreeks met God gemeenschap heeft, met Hem spreekt, met Hem onderhandelt, en dat hij, — de rebbe — wonderen kan verrichten. De Chassidim hebben zich een paar eeuwen geleden tegen het star formalisme, waarin het Jodendom verzonken was, verzet. Zij zijn mystici. Gedurende het gebed in de synagoge trachten zij zich door hun lichaam tot allerlei houdingen en bewegingen te dwingen tot extase op te voeren en alzo God te naderen. Zij zien laag neer op andere Joden en noemen hen „misnagdim", d.i. tegenstanders of wereldsen. En dezen zien neer op de Chassidim en noemen hen dwazen.

Zou de „rebbe" een uitnodiging willen aannemen? Vlug staken we de straat over en boden er een aan. Hij en zijn geleider weigerden ze niet. Maar of ze er gevolg aan zouden geven?

Een andere straat ingaande, ontmoetten we enige jongelui. Blijkbaar waren zij geen Chassidim, hun kleding verried hen als wereldsen. Ze lazen het Hebreeuwse opschrift overluid op zingende toon: „*Im mizera hajehoedim hoe, lo toechal lou*" de bewuste hierboven genoemde tekst.

„Ja, zo is het", zei er een, „we hadden al heel wat vijanden, de eeuwen door. Daar had je Haman en nu hebben we de Nazi's, de zendelingen. Maar wij hebben al onze vijanden overleefd en we zullen ze nog overleven. Ook de zending zal tegen ons niets vermogen."

„De zending, juister de Zender — Messias — is nooit tegen ons, Joden geweest, maar wel streden de Joden tegen Hem. Strijdt jullie ook tegen Hem en heb je Hem al overmocht? Wij, Joden, wij hebben Hem verworpen, wij hebben Hem gekruisigd, wij hebben gemeend, dat het daarmee uit was, — en ziet, Hij leeft en heerst en de volkeren buigen hui! knieën voor Hem en aanbidden Hem. Tot nog toe hebben wij, Joden, Hem niet overmocht. En wij

zullen niets tegen Hem vermogen. Hij zal overwinnen”.

Een Jood van middelbare leeftijd liep ons na en vroeg: „Van wie gaat die vergadering uit?” We antwoordden: „Van Joden, die hier gekomen zijn om hun volk aan hun roeping te herinneren”

„Wat noemt u de roeping der Joden?” vroeg hij nieuwsgierig.

„Dat zeggen ons de profeten en de psalmen: Verkondigt onder de volken zijn lof, vertelt onder de natiën zijn heerlijkheid. Heeft de profeet niet duidelijk gezegd: Dit volk heb Ik mij geformeerd, zij zullen mijn lof vertellen?”

„Wel, waarom gaat u dan niet naar de niet-Joden?”

„Dat doen we ook. Daar gaan we ook heen.”

„Maar waarover zult u spreken?”

„Dat kunt u zelf hier lezen. U moet maar komen luisteren.”

„Maar wat wil dat zeggen: de oplossing van het Jodenprobleem?”

„Wel, die gebonden zijn kunnen zich zelf niet vrij maken. Wij hebben iemand nodig, die zelf vrij is om ons vrij te maken. Dat is de Messias. Hij is de oplossing van het Jodenprobleem.”

„Ja, dat is zoo. Maar Hij moet nog komen.”

We bewezen hem met verschillende plaatsen uit de Schrift, dat Hij reeds lang komen moest, ja, zelfs volgens vele uitspraken van de Talmoed reeds gekomen is.

„Jawel,” was zijn antwoord, maar dat was de Messias ben Jozef.”

(De Joden onderscheiden tweeërlei Messias: de Messias ben Jozef, dat is de lijdende, en Messias ben David, dat is de heersende knecht van de HEER).

„Er is maar één Messias, die door lijden de heerlijkheid moest ingaan en dat is Jezus van Nazareth.”

Ons gesprek eindigde met zijn belijdenis, dat hij van deze dingen weinig af wist, maar dat we ons met de rabbijnen in verbinding moesten stellen en met hen er over spreken. Wij namen afscheid en raadden hem aan niet te zondigen tegen God door de ernstige overweging dezer dingen het zwijgen op te leggen, maar naar de vergadering te komen om beter ingelicht te worden.

Een ogenblik bleven we stil staan en om ons heen zien. Doch weldra werden we weer door groepen Joden omringd. Zodra we hun de uitnodigingen gaven, kwam de vraag, waarop we gerekend hadden en waarom we juist deze woorden als hoofd gebruikt hadden. Ze voelden instinctmatig, dat het om „dezen man” ging. Dat er geen sprake van was dat Mordechai enig verband aangaf, waarin deze woorden voor dezen tijd en voor hen betekenis konden hebben. „Wie is die man?” „Wie wordt er met die man bedoeld?” „Wie

bedoelt u met het zaad der Joden?" zo klonken van alle zijden de vragen. Op de laatste antwoordden we: „In de ruimste zin van het woord slaat dit op het gehele volk als zodanig. In engere zin op onze profeten en psalmisten, het overblijfsel, het heilige zaad, zoals de profeet Jesaja hét noemt. Maar in de hoogste en eerste plaats geldt het de Messias."

En weer kwam vanzelf de vraag: „Wie is de Messias?" Waarop we het antwoord niet schuldig bleven. En zo volgden de gelegenheden van stap tot stap, zodat we aan honderden van onze broeders die dag het heil in Christus mochten aanzeggen. Het was niet altijd in de gemoedelijke toon of op aangename wijze, dat die aanzegging beantwoord werd. Vloeken en scheldwoorden werden ook overvloedig ons deel. Maar welk een voorrecht om Christus' wil gelasterd te worden! En welk een stof tot danken, dat Hij ons gebed op zo heerlijke wijze had verhoord!

Zo gingen we dan eindelijk huiswaarts om even tot rust te komen voor de aanvang van de eigenlijke samenkomst. Onze vrienden hadden niet veel verwachting van de opkomst. Zij bereidden ons op teleurstelling voor en verzekerden ons, dat het heel mooi zou wezen, zoo er 8 a 10 Joden aan de uitnodiging gevolg gaven. Wel, we antwoordden, dat we klaar waren om te ontvangen wat God zou geven. Dat we ook voor die acht of tien Hem dankbaar zouden zijn.

Onze gastheer, Mr. J. Palmer Hern, het hoofd van het Zendingshuis, bracht ons met zijn auto naar de Van Weezenbeekstraat, waar de grote en zeer geschikte zaal „Van Weezenbeek's Feestlokaal" zich bevond.

Enige christelijke vrienden verenigden zich daar met ons. Maar toen de klok acht uur, het aanvangsuur, sloeg en er niemand verscheen, werden deze twijfelachtig en mismoedig. Wat ons betrof, wij werden daardoor niet in het minst geschokt: wij kenden onze broeders en wisten bij ondervinding, dat een samenkomst met Joden, die om acht uur zal beginnen, zelden vóór half negen of negen uur een aanvang neemt. En zo gebeurde het, dat tegen half negen de Joden begonnen te komen, niet tot tien, maar tot meer dan tien maal tien. We spraken achtereenvolgens over ons onderwerp, waarnaar zij met de grootste aandacht luisterden. Totdat voor één der hoorders het moment kwam, dat hij zich in het nauw gebracht voelde, hét beslissend moment, waarop geen rustig toehoren kon volgen. Want de vijandschap behield de overhand en bracht hem tot razernij in de vloed van verachting, dien hij over onze hoofden uitstortte. Of wij al zeiden: „Waarom zullen we zo met elkaar twisten, we zijn toch eens mans zonen?" en riepen: „Dit is de weg niet om elkaar te verstaan", het

hielp niets.

Zelfs de krachtige hulp, die we van Joodse zijde kregen, door iemand, die riep, dat hij hier was om te luisteren, en heftig tegen de rustverstoorder te keer ging, mocht niet baten. De Jood, die blijkbaar met de bedoeling gekomen was, om ons het spreken onmogelijk te maken, slaagde helaas, en hoe onaangenaam dan ook, de hulp der politie moest worden ingeroepen.

Deze verklaarde de vergadering voor ontbonden. We vroegen de politie-agent of de tweede spreker in 't Hollands mocht voortgaan. Dit werd eerst geweigerd. Hij begon met de namen van enige aanwezigen op te schrijven. Een groep Joden verliet daarop de zaal, doch keerde, als door een onweersaanbare macht gedreven, weldra terug. Zending Trostianetzky trachtte nu over het tweede onderwerp in plaats van in het Jiddisch, in het Hollands te spreken, in de hoop dat de agent hem dit misschien niet zou verbieden. Zoals wij zeiden, ging het over het bazuingeschal, een oproep tot bekeering. Het werd stil in de zaal. De agent hield op met schrijven en bleef, aandachtig luisteren. Na enige minuten wenkte hij met de hand, alsof hij wou zeggen: „Ga er maar mee door.” En hij vertrok naar zijn post.

Hoewel niet geheel rustig, kon de spreker voortgaan en de vergadering ten slotte behoorlijk sluiten. Over het algemeen kan dus deze eerste openbare bijeenkomst voor Joden in Antwerpen goed geslaagd heten, dank zij de Heer, die ons in alles krachtadig zijn bijstand en hulp deed ervaren, zoo lichamelijk als geestelijk, zijn Naam zij geprezen!

Het zal zeker voor onze lezers belangrijk zijn hier te laten volgen, wat er in een Joods blad omtrent onze vergadering opgenomen werd. Onder de titel (met grote letters gedrukt) „Zendelingen te Antwerpen”, luidt dit als volgt:

„Wij weten niet, of het u bekend is, dat twee zendelingen van uit Holland verleden week hier waren op een vergadering in de „Van Weezenbeeks Feestzaal”. Een van die twee blijkt een *Jeshiva Bachoer* — leerling der rabbijnse school — geweest te zijn. Hij schudde de Thora uit zijn mouw, maar aarzelde niet om de Talmoed en de Midrasj, die hij citeerde, te vervalsen. Dit kon een jonge man, die zelf Jeshiva-leerling is in Heide (plaatsje dicht bij Antwerpen) niet verdragen. Hij belette de zending zijn betoog voort te zetten, tenzij hij een Talmoed kon voorleggen. Dat werd niet gedaan en het kwam tot schandalen. Toen de politie verscheen is de vergadering opgeheven. Dat hebben wij te danken aan de jongen jeshiva-leerling. Maar het is, helaas, karakteristiek, dat de overgrote meerderheid van de aanwezigen, waaronder van de beschaafdsten, Joodse jongelui geen moed of geen wil hadden om te

protesteren tegen de aanmatigende woorden van de zendeling. Wij wensen bij deze onze diepe dank te betuigen aan die jonge jesjiva-leerling, wiens naam onbekend is, voor zijn energiek optreden en hopen, dat dank zij hem, de zendingen geen lust meer zullen hebben, om naar Antwerpen te komen. Tot ons groot leedwezen moeten wij daarentegen meedelen, dat zich ook in de zaal een jonge, Joodse man bevond, die even energiek partij trok voor de zendeling en zelfs zover kwam, dat hij in zijn woede uitriep: „Sales Juifs!“ (Vuile Joden!) Diezelfde heer is reeds meermalen op zionistische vergaderingen opgetreden. Wij eisen van hem om zich openlijk te verantwoorden over zijn houding op dien avond en indien wij geen satisfactie krijgen, weten wij, dat hij tot het leger der tegenstanders behoort en niet langer een van de onzen is.” (Jiddische Presse, 7 October 1932)

De volgende morgen reisde ik alleen huiswaarts, zo vertelt Ds. Rottenberg, en in de trein kwam ik in gesprek met een niet-Jood, die de titel zag van het boekje, dat ik las „Om den Vrede van Jeruzalem”, en meende, dat dit verband hield met het Zionisme. Ik lichtte hem in over de zending en de geschiedenis van Elim, waarover het daarin gaat en zoo kwamen we vanzelf op de samenkomst in Antwerpen. Eén onzer medereizigers mengde zich nu in het gesprek. Hij bleek een Jood te zijn en de oude beschuldiging, als zou het geld de drijfveer zijn, waar het ons, zendingen, om ging, werd me niet gespaard. Toch konden we nog een aangenaam gesprek voeren over Hem, de ware drijfveer van al ons verlangen en al onze verwachting.

„Neen, Jezus kan onmogelijk de Messias zijn”, zo beweerde hij. „want dan zouden al de voorzeggingen der profeten in verband met de Messias in vervulling gegaan zijn.”

„Uw bewering houdt in geen enkel opzicht verband met de Goddelijke gang van zaken ons in het Oude Verbond, zowel als in de ganse ontwikkeling van de schepping geopenbaard” was mijn antwoord. Om een eenvoudig voorbeeld te noemen. Zie eens om u heen de planten- en dierenwereld. Geen enkele plant of dier komt in volle wasdom tot aanzijn. Er is overal en altijd een voortgaande en langzame ontwikkeling. En hoe edeler en grootser de plant of het dier, des te langzamer is zijn groei, terwijl de heer en koning der schepping, de mens, zelfs jaren, ja welhaast een derde van zijn leven, nodig heeft om tot volle wasdom te komen. En waarom schiep God de wereld niet in één in plaats van in zes dagen? Ook de mensheid begon met één mens. En op welke grond berust uw mening, als zou God ten opzichte van de voltooiing van het messiaanse rijk van deze zijn eigen werkwijze afwijken? Diezelfde methode

van langzame groei zien we ook in de vervulling van Gods beloften aan de aartsvaders en de verlossing van Israël uit Egypte.”

Hier was het mijn christen-medereiziger, die zich tot de Jood wendde en vroeg: „Ik zou wel eens graag een vraag door u beantwoord willen zien, n.l. deze: Op welke grond verwacht u, Joden, de vergeving van uw zonden?”

„Wij geloven,” zo gaf hij ten antwoord, „wij geloven, dat berouw, gebed, en weldadigheid het doemvonniss zullen afwenden.”

„Dat is wat u gelooft,” zoo hernam ik, „maar kunt u voor dat geloof de grond aantonen in het Oude Testament? Is het geen feit, dat volgens de Schriften van de aanvang der wereld af, alle verzoening en vergeving berust op het plaatsbekledend offer? Indien het waar was, dat een mens door de goede werken, die u opnoemde, zichzelf kon redden en herstellen, wat zouden we dan nog een Messias nodig hebben? Maar gesteld, dat u door de genoemde goede werken uzelf en uw natuur kon vernieuwen, is één van die goede werken bij machte om één van uw boze werken uit het verleden goed te maken? Kan er sprake van zijn, dat iemand, die een moord begaan heeft, deze daad goed kan maken door in 't vervolg nooit meer iemand te doden of zelfs door het leven van een ander te redden? En zo het nog mogelijk was door ons gedrag en onze gehoorzaamheid

de zonden van ons verleden te verzoenen, wat te zeggen van het kwaad, dat wij door onze zonden aan anderen berokkend hebben? Want niemand zondigt zonder ook anderen daarin te betrekken, hetzij door het verzuimen van een plicht, hetzij door het slechte voorbeeld. En de verkeerde invloed op het gemoed van een ander blijft en deelt zich weer mee aan anderen. Wat hebben wij in onszelf om onze eigen ziel te reinigen en te verlossen, of om goed te maken, wat we in het verleden verdorven hebben? En dan gaan we nog niet verder dan de verhouding tot onze medemensen. Maar waar blijven we, als het gaat om onze verhouding tot God en de eisen van zijn heilige wet? Neen, Hij alleen, van wie zijn verdiensten uitgaan boven die eisen, is machtig ons van haar vloek te verlossen.”

Blijkbaar was de Jood niet in staat hierop te antwoorden en maakte er zich af door te beweren, dat deze vragen niet door hem, maar door de rabbijnen beantwoord moesten worden.

J. ROTTENBERG en PH. TROSTIANETZKY.

Noot bij het digitaliseren:

Met dank aan de familie Maton – van Gelderen die mij in staat stelde om de uitnodiging (voorpagina) te kopiëren.

Ik heb van het artikel uit de Elimbode (pagina's 3 tot en met 15) alleen het taalgebruik wat aangepast aan deze tijd.

September 2019,

Wim van Duijvenbode

Verootmoediging en Voorbede voor Rotterdam

Elim

Huis van Gebed

Tulpstraat 11

3071 VR Rotterdam (Noordereiland)

www.elimhuisvangebed.nl